

De nieuwe Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen

Sinds 12 december 2010 is in de Europese Unie een nieuwe Afvalstoffenrichtlijn in werking getreden. De nieuwe Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen¹ noodzaakt Vlaanderen om zijn afvalstoffenwetgeving aan te passen.

Een Europese richtlijn heeft niet onmiddellijk rechtsgevolgen voor de Europese burgers. Een richtlijn stelt doelstellingen vast die de EU-landen moeten bereiken, maar ze mogen zelf kiezen hoe. De beginselen uit de richtlijn hebben voor de burgers pas gevolgen nadat de nationale wetgever zijn wetgeving heeft aangepast. Dit noemt men de omzetting van een richtlijn.

Elke richtlijn vermeldt een termijn waarbinnen de omzetting in nationaal recht moet gebeuren. Deze termijn geeft de EU-landen de nodige tijd om de nationale omstandigheden in aanmerking te

nemen. De nieuwe Afvalstoffenrichtlijn moest tegen 12 december 2010 in Belgische en Vlaamse wetgeving zijn omgezet. De omzetting zal al zeker laattijdig gebeuren.

De laattijdige omzetting is mede veroorzaakt doordat de Vlaamse overheid de Europese kaderrichtlijn heeft aangegrepen om een ambitieus materialenbeleid te ontwikkelen. Het ontwerp van Materialendecreet dat het Afvalstoffendecreet moet gaan vervangen is meer dan een juridische omzetting van de kaderrichtlijn. Simultaan aan het ontwerp van decreet wordt een herziening en vervanging van het uitvoeringsbesluit voor afvalstoffen, VLAREA, voorbereid. Volgens minister Schauvliege moet dit tegen het einde van 2011 gerealiseerd zijn.

Op 8 april 2011 gaf de Vlaamse Regering haar tweede principiële

¹ Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen.

goedkeuring aan het voorontwerp van Materialendecreet. Het is nu wachten op het advies van de Raad van State. Nadien kan de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet dan definitief goedkeuren en indienen in het Vlaams Parlement.

KRACHTLIJNEN KADERRICHTLIJN

Al sinds 1975 bestaat er op Europees niveau afvalwetgeving. De Europese Raad van 1 juli 2004 heeft de Europese Commissie opgeroepen om een voorstel in te dienen om bepaalde aspecten van de eerste Europese Afvalstoffenrichtlijn van 15 juli 1975², die inmiddels is ingetrokken en vervangen door een nieuwe richtlijn uit 2006³, te herzien, om het onderscheid te verduidelijken tussen wat wel en wat geen afval is en tussen nuttige toepassing en verwijdering. De Raad ging verder op zijn resolutie van 24 februari 1997 betreffende een communautaire strategie voor het afvalbeheer waarin duidelijk werd gesteld dat afvalpreventie de eerste prioriteit van het afvalstoffenbeheer moet zijn, en dat hergebruik en recycling van materialen de voorkeur moeten krijgen boven terugwinning van energie uit afval, indien en voor zover zij uit milieuoogpunt het beste alternatief zijn.

Om dit alles te realiseren moest de kaderrichtlijn uit 2006 worden herzien, om de definities van basisbegrippen zoals afvalstof, nuttige toepassing en verwijdering te verduidelijken en de inzake afvalpreventie te nemen maatregelen te versterken. De bedoeling was ook om een benadering te introduceren die rekening houdt met de hele levenscyclus van producten en materialen en niet uitsluitend met de afvalfase, vandaar de omvorming van het Afvalstoffen-decreet tot Materialendecreet. Verder wordt de aandacht gericht op een vermindering van de milieueffecten van afvalproductie en afvalbeheer, zodat de economische waarde van afvalstoffen wordt vergroot. Ten slotte moet de nuttige toepassing van afvalstoffen en het gebruik van door nuttige toepassing verkregen materialen worden bevorderd om de natuurlijke hulpbronnen te beschermen.

De Europese richtlijn bevat definities van preventie, hergebruik, voorbereiding voor hergebruik, verwerking en recycling, om de inhoud van die begrippen te verduidelijken.

De definities van nuttige toepassing en verwijdering worden gewijzigd, om een duidelijk onderscheid te maken tussen beide begrippen op basis van het reële verschil in milieueffect, in de vorm van de vervanging van natuurlijke hulpbronnen in de economie. Daarbij worden de mogelijke voordelen voor het milieu en de menselijke gezondheid van het gebruik van afval als grondstof onderkend.

In de richtlijn wordt duidelijk gemaakt wanneer stoffen of voorwerpen die het resultaat zijn van een productieproces dat niet in de eerste plaats op het vervaardigen van die stoffen gericht is, bijproducten en geen afvalstoffen zijn. Een voorwerp of stof mag alleen als bijproduct worden beschouwd als er aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

Daarnaast geeft de richtlijn ook aan in welke gevallen een bepaalde stof niet langer een afvalstof is, door criteria vast te stellen die een hoge mate van milieubescherming en economische en milieuvordelen bieden. Categorieën afvalstoffen waarvoor „einde-afvalfase“-specificaties en -criteria (in het Engels spreekt men van “end of waste”) zouden kunnen worden bepaald, zijn o.m. bouw- en sloopafval, bepaalde soorten as en slakken, metaalschroot, granulaten, banden, textiel, compost, papier- en glasafval.

EUROPESE RECYCLINGMAATSCHAPPIJ

De invoering van het begrip „uitgebreide verantwoordelijkheid voor producenten” is een van de middelen die ertoe moeten bijdragen dat bij het ontwerpen en produceren van goederen het efficiënte gebruik van grondstoffen gedurende de gehele levenscyclus van de goederen, met inbegrip van reparatie, hergebruik, demontage en recycling, ten volle in aanmerking wordt genomen en wordt gefaciliteerd.

De nieuwe richtlijn moet ertoe bijdragen de EU meer tot een „recyclingmaatschappij” te maken, waarbij gepoogd wordt de productie van afval te voorkomen en afvalstoffen als grondstof te gebruiken. In het zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap wordt met name aangedrongen op maatregelen, die scheiding aan de bron, inzameling en recycling van prioritaire afvalstromen beogen. Conform die doelstelling en als middel om het potentieel van nuttige toepassing te faciliteren of te verbeteren moeten afvalstoffen, indien zulks uitvoerbaar is op technisch, milieu- en economisch gebied, voorafgaand aan handelingen van nuttige toepassing die over de hele linie het beste milieuresultaat opleveren, gescheiden worden ingezameld. De lidstaten moeten de scheiding van gevaarlijke verbindingen uit afvalstromen aanmoedigen als dat nodig is om tot een in milieuoogpunt degelijk beheer te komen.

De afvalhiërarchie legt doorgaans een volgorde van prioriteiten vast met betrekking tot de vraag wat over het geheel genomen de beste milieuopectie in de afvalwetgeving en het afvalbeleid is, maar voor specifieke afvalstromen kan het noodzakelijk zijn ervan af te wijken, als zulks gerechtvaardigd wordt door overwegingen van onder meer technische uitvoerbaarheid, economische haalbaarheid en milieubescherming.

Om tot een Europese recyclingmaatschappij met een hoge grondstoffen-efficiëntie te komen, moeten er doelstellingen voor de voorbereiding op hergebruik en recycling van afvalstoffen worden vastgesteld. Deze doelstellingen gelden voor alle EU-lidstaten en zijn vanuit Vlaams perspectief weinig ambitieus, vermits ze in principe nu al gehaald worden in het Vlaams Gewest. De nieuwe EU-leden uit Oost-Europa staan echter nog niet zover.

Zo legt de richtlijn tegen 2015 een gescheiden inzameling op voor tenminste papier, metaal, kunststof en glas. Tegen 2020

² Richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen.

³ Richtlijn 2006/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2006 betreffende afvalstoffen.

wordt een doelstelling opgelegd voor hergebruik en recycling van huishoudelijk afval (tenminste papier, metaal, kunststof en glas) van 50%. Het aandeel voor hergebruik, recycling en andere nuttige toepassingen van niet-gevaarlijk bouw- en sloopafval moet op Europees niveau 70% bedragen tegen 2020.

Europa heeft ook een specifieke richtlijn betreffende gevaarlijke afvalstoffen⁴. Met het oog op de vereenvoudiging van de communautaire wetgeving zijn de bepalingen over gevaarlijke afvalstoffen in de nieuwe kaderrichtlijn verwerkt. Ter vereenvoudiging en om rekening te houden met milieuvoordelen zijn ook de bepalingen van de richtlijn inzake de verwijdering van afgewerkte olie⁵ in de kaderrichtlijn worden verwerkt. Na integratie in de algemene afvalstoffenwetgeving worden de richtlijnen 75/439/EEG en 91/689/EEG ingetrokken.

⁴ Richtlijn 91/689/EEG van de Raad van 12 december 1991 betreffende gevaarlijke afvalstoffen.

⁵ Richtlijn 75/439/EEG van de Raad van 16 juni 1975 inzake de verwijdering van afgewerkte olie

Tot zover dit algemeen overzicht. De concrete uitwerking van de basisprincipes van de Europese kaderrichtlijn en de specifieke accenten van de Vlaamse overheid leest u elders in dit themanummer. ■

Bart De Becker, advocaat

TOP-MIX
grond, recyclage en beton

uw ecologische oplossing

- **TOP-MIX nv**
  - Breekinstallatie
  - TOP
  - Betoncentrale
  - Containerdienst
  - Sliblagunering

<p>Depot Oostende Oudenburgsesteenweg 108 8400 Oostende (Zandvoorde)</p> <p>Tel. +32 (0)59 59 40 00 Fax +32 (0)59 59 40 01</p>	<p>Depot Brugge Pathoekeweg 156b 8000 Brugge</p> <p>Tel. +32 (0)50 31 75 75 Fax +32 (0)50 31 47 61</p>
---	---

www.top-mix.be - info@top-mix.be

TERRA COSA
zandgroeve & gronddeponie

met respect voor het milieu

- **Verkoop van opgespoten grijs delfzand geschikt voor onderfundering**
  - SB 250 III 6.2.2.
  - TB 150 C 2.3.2.
- **Definitieve opslagplaats voor bodem**
  - Vrij gebruik in bestemmingstype I t.e.m. V (Vlarebo bijlage V)

Steenovenstraat z/n – 8470 Gistel-Snaaskerke
Tel. 050 31 75 75 – Fax 050 31 47 61
info@top-mix.be